

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petitlinie.

Politisk oversigt.

I den preussiske landdag holdt centrumsføreren, dr. Windhorst, den 18de en kraftig tale, i hvilken han udviklede samtlige klagepunkter, katolikkerne ønsker fjernede. Man vilde igjen have en egen katolsk afdeling i ministeriet for kirke og skole, eller, saalænge dette ikke blev tilstaaet, skulde et til katolikernes antal svarende procentantal af ministeriets raader være katolikker, medens nu kun et rent forsvindende antal er det. Ogsaa i statens hemmende og tidt chikanerende kontrol med personer, der er ansatte ved kirke og skole, krævedes ændring. De millioner, regjeringen paa socialdemokratisk vis har lagt haand paa, skjønt de tilhørte den katolske kirke, skulde gives eieren tilbage. De kirker, man med samme vilkaarlighed har frataget katolikkerne og givet til gammelkatholikernes sekt, burde gives tilbage til de retmæssige eiere, og gammelkatholikernes af staten erklæres for en sekt, ligesom det er skeet i Bayern. Endelig krævedes frihed for ordenerne til at nedsætte sig og virke.

Ved tegningen af den franske hovedstads nye laan er der kommet endel graverende misbrug for dagen, som afslører det radikale kommuneraads smudsige have-syge. I 1879 var lønningen for Paris's embedsmænd 40,000 francs, i 1889 206,000.

Kongen af Belgien har testamentarisk indsat landet til arving af Kongo-staten.

Luxemburgerne har ved sin hovedstads kommunalraad udstedt forbud imod kvindelig betjening i restaurationer, kaffeer, værtshuse o. l. Kun vertens kone og døtre beholder uhindret tilladelse; andre medlemmer af vertens familie maa skaffe sig tilladelse hos politiet. Bøderne er sat fra 1—100 francs. Andre kommuner træder i hovedstadens fodspor.

Saa ondartet karakter som i Østerrige har arbejderbevægelsen ingensteds. Man venter med skræk, hvad den socialistiske, internationale arbejderdemonstration den 1ste mai, til fordel for en 8-timers normal-arbejdsdag, vil bringe.

Siden de nye kammervalg i Portugal gav regjeringen, ministeriet Pimentel, et saa overvældende flertal, at den med kraft og bestemthed har kunnet skride ind mod sine fiender, har den ogsaa givet befaling til op-hævelse af samtlige frimurerløger. Saaledes er hevners

time slaaet for dem, som i sin tid, da de var ved magten, misbrugte denne til at fordrive den katolske kirkes tapreste soldater, jesuiterne. Til gjengjæld prædiker frimurerne nu aabenlyst revolution; det gjorde jesuiterne ikke.

Den engelske førsteminister Salisbury erklærede i en tale om religionsundervisning i skolerne: „I den senere tid har vi hørt meget, maaske for meget tale om forbrydelser, synd og elendighed, om ting, som allerede undseelse forbyder os at omtale. Vi har hørt om en raaddenskab i sædelig henseende [NB. England er ikke et katolsk land], som vi aldrig kunde have drømt om. Der er folk, som i sin taabelighed fordrer et bodemiddel af lovgivningen for at stanse disse onder. Der findes blot et eneste sikkert middel: at opdrage børnene i kristelig tro.“ — Finansminister Goschen meddeler, at statsgjælden i de sidste 3 aar er bragt 414 mill. kr. ned.

En af de værste af alle Irlands godsciere er den berygtede Smith-Barry. Ham tilhørte byen Tipperary med sine 7000 indbyggere; den staar nu øde, siden beboerne ved landsmænds hjælp har reist sig selv en ny stad side om side med den gamle i løbet af kun 4 maaneder og rystet dennes støv af sine fadder. — Den af byerne, som har bidraget mest til forpagternes samfund til gjensidigt vern, er Cork, som har givet 147,620 kroner. Man haaber dog, at Dublin skal blive no. 1.

Grænsestridighederne i Guyana mellem Frankrige og Holland vil atter blive czaren forelagt til voldgiftskjendelse, idet ingen af parterne stiller indskrænkende forbehold længer.

Det forbud, som den tyske kommissær i Ostafrika udstedte imod at komme ind i den tyske interessesfære nordfra uden særlig tilladelse, har vakt en saa stor uvilje hos englænderne, at det er bleven tilbagekaldt.

Ægyptens regjering har forbudt alle spillehuse i landet.

I Brasiliens regjering har atter ministerskifte fundet sted, idet den hidtidige krigsminister Constant er bleven undervisningsminister.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 27de april: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Fredag den 2den mai, store bededag: 13-timers tilbedelse af det udstillede sakrament. Kl. 7 exposition og sangmesse. — Kl. 8 stille messe. — Kl. 10 levitmesse med prædiken. — Kl. 7 høitidelig slutningsandagt.

Ugekalender.

Søndag den 27de. St. Josefs skytsfest (Læst: I Mos. 49, 22—26; evang.: Luk. 3, 21—22). — Mandag. Paul af korset, stifter af passionisternes orden, † 1775. — Tirsdag. Petrus, dominikaner og martyr, † 1252. — Onsdag. Katharina af Siena, dominikanerinde, † 1380. — Torsdag, den 1ste mai. Filip og Jakob den yngre, apostler og martyrer. — Fredag. Athanasius, patriark af Alexandria og kirkelærer, † 373. — Lørdag. Korsets findelse, aar 326.

Søndag den 4de. Monika.

Den hl. Josefs skytsfest.

Om den hl. Josef siger evangeliet, at han var en retfærdig mand. Vil man nu betragte ham nøiere, saa maa man skride til betragtningen med den overbevisning paa forhaand, at han selvfølgelig var prydet med alle dyder, der burde smykke en gudsmænd, som blev udkaaren til en kaldelse og en værdighed, der overgaar enhver anden næst det at være Guds moder. Man behøver da blot at gjenemgaa alle de dyder, vi kjender: retfærdighed, mildhed, taalmod, maadehold, tro, haab, kjærlighed o. s. fr.; og naar man har udbredt sig over hvilken som helst af disses skjønhed samt det moralske mod, der kræves for til enhver tid at blive deres udøvelse tro, saa behøver man blot at *applicere*: Se saadan en mand maa Jesu pleiefader have været.

Saa betragter vi da vor helgens storhed som den retfærdige; men hvorledes skal vi bedømme den værdig? For at maale høiden af store topper kan man betjene sig af skyggen, de kaster hen for sig paa jorden. En saadan bjergtop er st. Josef — efter skriftens udtryk: De, der forlader sig paa Herren, er som et bjerg — hvis høide tilnærmelsesvis lader sig maale af en skygge, en figur, et forbillede, det gamle testamente indeholder, nemlig hans navne, patriarken Jakobs søn. At denne virkelig er hans forbillede, hævder blandt andre st. Bernhard, og overveier vi Mose-bogs fortælling om, hvor benaadet og hvor dydfuld han i alle retninger var, kan vi drage slutning om den ved forbilledet betegnede. Her skal kun nævnes ett: Som bekjendt havde den unge Josef det drømmesyn, at sol, maane og elleve stjerner bøiede sig for ham. Og langt fra at være en almindelig tom drøm, et spind af indbildningskraften, var det meget mere en indgivelse fra den Helligaand, som skulde antyde først selve den drømmendes tilkommende ophøielse, i hvilken hans ved solen repræsenterede fader, den ved maanen mente moder samt hans brødre, stjernerne, skulde bøie sig i hyldest af hans magt. Dernæst skulde synet antyde som allegorisk

tegn den kommende store Josefs ophøielse i kirken. Thi for hans vink bøiede sig lydig Jesus Kristus, der kalder sig og er verdens sol, det mest glimrende lys, der nogensinde kan straaale paa kirkens firmament. For ham bøiede sig ikke mindre den i maanen forbilledlig betegnede gudsmoder Maria, næst Jesus kirkens største lys, som trøster og leder menneskene. De bøiede sig begge for ham i underdanighed, og derfor maa st. Josef ogsaa inden sit ægteskab have været den største sjæl næst hine to.

Og virkelig havde han meget at kunne rose sig af. Vilde han, da kunde han, ligesom st. Paulus gjorde overfor jøderne, henvise til de af verden skattede fortrin, ihvorvel han selv som et naadens menneske ikke skjøttede om disse. Han var født under skyggen af et stamtræ, saa stolt som nogens; havde en stamtavle at fremvise, der talte iblandt hans aner omtrent et snes af landets konger. Saa høi var hans familie, at, som st. Bernardino af Siena siger, idet han blev holdt for Jesu fader, laante han saa at sige denne af sin jordiske anseelse. Men dersom han roste sig af sin afstamning, vilde han ogsaa med st. Paulus tilføie: Jeg taler daarskab; fordi ikke i den slags ting bestaar sand ros, men i de overjordiske.

Derfor roser ogsaa st. Josef sig heller af sin egen klaphammer og bil end af forfædrenes kongespir; hans fattigdom, baaren til Guds ære, var ham kjærere end tanken om sin slegts storhed. Thi i sig bar han en værdifuldere storhed, nemlig den, som bibelen omtaler: „Josef var en retfærdig mand.“ St. Krysostomus forklarer, at i dette ene ord er alle fuldkommenheder indesluttede, naar det bruges af Guds mund; thi kun den mand kan sandelig kaldes retfærdig, der er fuldkommen i alskens dyd. Heri stemmer adskillige fædre overens ved at hævde, at Josef ingenlunde nød hin titel formedelst retfærdighedens ene dyd, ikke heller begrundet paa sine mange dyder, men fordi han besad alle til fuldkommenhed i forhold til sit høie kald. Dette er altsaa det glimrende vidnesbyrd, Helligaanden giver vor helgen. For ham som den retfærdige i alle maader, der agtedes værdig til at vorde Marias brudgom og Guds pleiefader, for hvem sol og maane bøiede sig, for ham bøier sig da ogsaa de elleve stjerner, alle hans brødre. Patriarker og profeter, seere og undergjørere, martyrer og jomfruer og bekjendere, alle viger de pladsen for st. Josef: „Solen og maanen og elleve stjerner bøiede sig for mig.“ Lad end Frelseren sige om Johannes den døber: „Blandt dem, som er fødte af kvinder, er ingen større end han.“ Thi ligesom Jesus selv og Maria, saaledes staar ogsaa Josef udenfor

de øvrige menneskers række, efter hvad Suarez viser. Men desuden føjer Jesus til: „Men den mindste i himmeriges rige er større end han.“ Og da Frelseren sagde disse ord, var allerede hans dyrebare pleiefader død og befandt sig iblandt aanderne, der hensov i Guds venskab og nu biede paa øieblikket, da paradisdørene aabnede sig, og de kunde indgaa i himmeriges rige.

Derfor nøies heller ikke fædrene med at istemme st. Bernhards lovtale: „Jeg er overbevist om, at Josef var aldeles ren i sin jomfrudom, uden forbehold dyb i sin ydmyghed, besad den ypperste grad af kjærlighed til Gud og af omhu for menneskenes frelse, samt at han var ufattelig høi i sine fromme betragtninger.“ Nei, de erklærer ham for saaledes gennemtrængt af naaden, at hele hans natur var bleven dyd, og dyden bleven ham en anden natur. Det falder dem ikke ind at nøies med en benægtelse af, at han nogensinde begik svær synd; nei, han var fritagen for det, st. Paulus vaandede sig over: „Mig er given en torn i kjødet (II Kor. 11, 7).“ Lidenskabernes braad var brudt i ham, der fra evighed udsaaes til at være beskytter for den allerreneste jomfru, Helligaands-bruden Maria. Og uden frygt for derved at kunne gaa for vidt siger nogle dristig, at st. Josef ikke mindre end Jeremias og Johannes den døber er født (ikke undfangen) uden synd, helliggjort af naaden alt i moders liv. Begrundet paa alle disse fortrin, af hvilke st. Josef med rette kunde rose sig i Gudherren, ser vi ogsaa evangelisterne nævne snart den ene først og snart den anden, naar de taler om de tre hellige personer — en jordisk treenighed, om vi saaledes billedlig maa udtrykke os med st. Leonardo di Porto Maurizio. Han lever, og han nævnes mellem sol og maane, der ikke kan undlade at udstraale sin glans, ved hvilken de forhøier hans retfærdighed.

Ogsaa vi bør søge at tilegne os retfærdigheden i videre forstand, som st. Josef besad den: en fylde af samtlige dyder. Og den helgen, hvis skytsfest kirken idag feirer, han bistaa os i vor stræben!

Den apostoliske lære efter bibelen.

af pastor Jacquemet.

(Fortsat.)

XIX. Nadveren.

Om dette sakrament tror katolikerne, at naar presten har udtalt indstiftelsesordene over brødet og vinen, da er det ikke mere brød, ikke mere vin, men Jesu Kristi sande legeme og sande blod, som under brødets og vinens skikkelser virkelig og væsentlig (ø: med sin væsenhed, sin hele natur) er tilstede til næring for vore sjæle.

Denne lære stemmer aldeles overens med ind-

stiftelsens ord. Skriften siger nemlig (Matth. 26, 26—28): „Jesus tog brødet og takkede, brød det og gav disciplene det og sagde: Tag og æd! Dette er mit legeme. Og Han tog kalken og takkede, gav dem og sagde: Drik alle deraf! Thi dette er mit blod, det nye testaments, som udgydes for mange til syndernes forladeise.“ I den lutherske katekismus (Pontoppidans) læser vi tværtimod, at man i nadveren modtager brød og vin, og at Jesus Kristus er blot forenet med dette brød, med denne vin. Kristus sagde dog ikke: Det er brød og vin, og jeg er forenet dermed; men Han siger klart og tydelig: „Dette er mit legeme, dette er mit blod.“

Allerede tidligere havde Vorherre forjættet, at Han sandelig vil give os sit kjød at spise og sit blod at drikke. De, som var tilstede og hørte det, forstod Jesu Kristi mening paa samme maade som den katolske kirke den dag idag, og Jesus Kristus styrkede dem i denne tro: „Sandelig siger jeg eder: dersom I ikke æder menneskets søns kjød og drikker hans blod, har I ikke livet i eder (Joh. 6, 54).“ Da det ikke er brød, ikke vin, men Jesu Kristi sande legeme og blod, maa det være saa ikke blot under kommunionen, men saalænge brødets og vinens skikkelser er tilstede; dette fremgaar klart af de skriftsteder, som taler om nadveren. Og dette er katolikernes tro; derfor tilbeder de knælende vor frelser, som under brødets skikkelse er nærværende i tabernaklet i alle katolske kirker.

XX. Kommunionen.

Den almindelige kirke lærer, at lægfolk, som modtager nadveren kun under brødets skikkelse, modtager hverken mere eller mindre end presten, som kommunikerer baade under brødets og vinens skikkelser. Apostelen siger nemlig, at Vorherre engang opstanden ikke dør mere. Det er da umuligt, at Han kan have sit blod adskilt fra sit legeme. Jesus Kristus er derfor helt og udelt tilstede baade under brødets og under vinens skikkelse, og den, som modtager den hl. kommunion i et vel beredt hjerte, modtager det sande liv, d. e. Jesus Kristus selv, naadens ophav. „Dette er det brød, som kommer ned fra himlen, forat man skal æde af det og ikke dø. Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen; om nogen æder af dette brød, han skal leve til evig tid (Joh. 6, 50—51).“

Man maa lægge vel merke til, at Vorherre siger: Den, som æder brødet, skal ikke dø, men leve til evig tid. Det er da indlysende, at det er tilstrækkeligt at modtage kommunionen under én skikkelse. Apostelen Paulus advarer os om, at den, som uværdig modtager enten brødets eller vinens skikkelse, bliver skyldig for begge, saavel for Herrens legeme som for hans blod. Dette beviser da tydelig, at Jesus er helt og udelt under hver især af skikkelserne: „Den, som æder dette brød eller drikker Herrens kalk uværdig, skal være skyldig i Herrens legeme og blod (I Kor. 11, 27).“

Men, indvender man, Jesus har jo sagt: „Drik alle deraf!“ — Hvor mange var tilstede, da Jesus udtalte disse ord? Kun de tolv apostler; og Markus

siger, (14, 23): „De drak alle deraf.“ Derfor ser man ogsaa kun apostlernes efterfølgere, nemlig biskopperne og presterne, frembære det hl. messeoffer under brødets og vinens skikkelser, ifølge Jesu befaling: „Gjør dette til min ihukommelse.“ Man kan af dette skriftsted: „Drik alle deraf!“ ligesaa lidt slutte, at Vorherre har befalet alle folk at drikke af kalken, som man af det følgende: „Gjør dette til min ihukommelse!“ kan slutte, at Han har givet alle, baade mænd, kvinder og børn, magt til at forvandle brød og vin til sit legeme og blod. Om det havde været Jesu Kristi vilje, at lægfolk nødvendigvis skulde drikke af kalken, vilde Han ikke have vist det modsatte ved sit eksempel for disciplene i Emaus: „Det skede, der Jesus sad med dem tilbords, tog Han brødet, velsignede og brød det, og gav dem. Men deres øine blev aabnede, og de kjendte Ham (Luk. 24, 30).“ Dette skriftsted omtaler ikke kalken.

Hvad angaar apostlernes fremgangsmaade ved nadverens uddelelse, saa kan meddelelsen under én skikkelse ligge antydning i de bekjendte skriftsteder: „De var varagtige i apostlernes undervisning og samfundet og brødsbrydelsen og bønnerne (Ap. gj. 2, 42).“ I denne bibeltekst er der ikke tale om kalken, heller ikke i den følgende: „Der disciplene var forsamlede for at bryde brødet, talte Paulus for dem (Ap. gj. 20, 7).“

Det er da ikke nødvendigt at modtage den hl. kommunion under begge skikkelser, og der findes mange og store hindringer derfor.

- 1) Den katolske kirke anser Jesu Kristi blod af uendelig værd og vil ikke sætte sig i fare for at spilde noget af det, som let kan hænde, især naar presten rækker kalken til mange.
- 2) I mange lande er det ofte vanskeligt, ja umuligt at skaffe sig egte vin i tilstrækkelig mængde.
- 3) Kirken vil ogsaa derved stadfæste, at Kristus med kjød og blod er nærværende under enhver af skikkelserne.

Enhver kristen burde bestræbe sig for at blive værdig til ofte at modtage den hl. kommunion. Thi ligesom næring er nødvendig for vort legeme, saaledes tiltrænger vor sjæl en aandelig næring, og i nadverens sakrament er det Vorherre selv, som værdiger at bispise vore sjæle med sit legeme og blod. „Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen; om nogen æder af dette brød, han skal leve til evig tid; og det brød, som jeg vil give, er mit kjød, hvilket jeg vil give for verdens liv (Joh. 6, 51).“

XXI. Messeofret.

Messeofret er det stedsevarende offer i den nye pagt, i hvilket Kristus Vorherre, under brødets og vinens skikkelser, ved prestens hænder, paa en ublodig maade ofrer sig til sin himmelske fader, ligesom Han engang paa en blodig maade har ofret sig paa korset.

Hos Guds folk har der fra begyndelsen af været ofre. Saaledes læser vi, at Adams sønner frembar Herren et offer af jordens frugter og af sin hjords førstegrøde; og Herren saa til Abel og hans offer

(I Mos. 4). Noa byggede efter syndfloden et alter for Herren og ofrede derpaa et brændoffer (I Mos. 8, 20). Nær ved at dø som offer for at adlyde sin fader Abraham, var Isak paa alteret et forbillede paa Jesus Kristus, som har været lydig indtil døden paa korset og nu ofres paa alteret til sin faders velbehag.

Et andet forbillede paa messeofret er paaskelammets (II Mos. 12, 1 ff.). Ligesom paaskelammets var et offer, saaledes ogsaa den hl. messe, men et uendelig dyrebare offer; thi det er Guds lam, der ofres. Ligesom paaskelammets blod frelste fra straffeengelens sverd, saaledes bevarer de, som æder menneskets søns kjød og drikker hans blod, livet i sig.

Moses beskriver omstændelig tabernaklet og dets indretning, altret, slagtofrene, som skulde frembæres derpaa o. s. v., og alt dette blev nedskrevet under den Helligaands indskydelse som den øvrige del af den hl. skrift. Man maa lægge vel merke til, at det var Gud selv, som befalede at frembære Ham disse ofre, Han selv, som værdigedes at beskrive maaden, hvorpaa det skulde gjøres. Dette er et klart bevis paa, at Gud lagde stor vægt paa ofrene i den gamle pagt. Men alle disse var kun forbilleder paa den nye pagts offer.

I den nye pagt har det guddommelige offer erstattet alle de andre. Vorherre er ikke kommen for at ophæve loven, men for at fuldbyrde den. Han selv siger nemlig udtrykkelig: „I skal ikke mene, at jeg er kommen for at opløse loven eller profeterne, men for at fuldkomme dem (Matth. 5, 17).“

„Den gamle pagt havde kun en skygge af de tilkommende goder og kunde ved ofrene, som uophørlig blev frembaarne, ingenlunde føre de ofrende til fuldkommenhed . . . thi det er umuligt, at synder kan udslettes ved blod af okser og bukke. Derfor siger Han (Kristus), idet Han indtræder i verden: Slagtoffer og madoffer vilde Du ikke; men et legeme beredte Du mig . . . Da sagde jeg: Se, jeg kommer for at gjøre, o Gud, din vilje . . . Han ophæver saaledes det første for at indsætte det andet (Hebr. 10, 1—9).“

Det andet, som Kristus har indsat, er messeofret. „Den herre Jesus Kristus, i den nat, da Han blev forraadt, tog brødet, takkede og brød det og sagde: Tag og æd! Dette er mit legeme, som skal hengives for eder. Gjør dette til min ihukommelse! Ligesaa og kalken, efterat Han havde holdt nadver, og sagde: Denne kalk er det nye testamente i mit blod. Gjør dette, saa ofte som I det drikker, til min ihukommelse! Thi saa ofte som I æder dette brød og drikker denne kalk, forkynder I Herrens død, indtil Han kommer (I Kor. 11, 23 ff.).“ Den samme apostel siger ogsaa: „Vi har et alter, af hvilket de ikke har ret til at æde, som tjener ved tabernaklet (Hebr. 13, 10).“

Det hellige messeoffer er væsentlig det samme offer som korsofret; kun maaden at ofre paa er forskjellig. Paa korset ofrede Kristus sig paa en blodig maade; men i den hl. messe ofrer Han sig selv paa en ublodig, sakramental maade, idet Han fornyer det paa korset fuldbragte offer uden paany at lide og dø. Det fornyes, fordi Kristus i den hl. messe virkelig og sandelig ofrer sig under sindbillederne paa den blodige død

som Han led paa korset, nemlig under de adskilte sikkelsker af brød og vin.

Apostelen Paulus siger: „Du er prest til evig tid efter Melkisedeks vis (Hebr. 5, 6),“ og længere hen bekræfter han denne sandhed med samme ord (Hebr. 7, 17). Vi læser nu i I Mos. 14, 18: „Melkisedek ofrede brød og vin, og han var den høieste Guds prest.“ Men Melkisedeks offer var kun et forbillede paa det virkelige, guddommelige offer, som Jesus Kristus har indstiftet, og ved hvilket Han gjør os delagtige i korsets frugter. Messeofret frembæres daglig over hele jorden og skal frembæres indtil verdens ende, som profeten har forudsagt det: „Fra solens opgang og indtil dens nedgang skal mit navn vorde herligt blandt folkene, og paa alle steder skal der ofres for mit navn og frembæres et rent madoffer (Mal. 1, 11).“

Det hellige messeoffer hidrører fra apostlernes tider, som det fremgaar af apostelens ord (I Kor. 10, 18—21), at de kristne havde et eget alter eller offerbord; thi hvor der er et alter, der maa ogsaa være et offer. Konciliebeslutninger, ældgamle messebønner, utallige andre østerlandske og vesterlandske kirkelige mindesmerker er ligesaa mange klare beviser paa, at messeofret har sin oprindelse fra apostlernes tider. Det vilde være for vidtløftigt at fremføre alt, hvad kirkefædrene siger om messen. Vi vil blot henvise til den udførlige beskrivelse af den hl. messe, som Justinus martyr, født ved aaret 100, giver i sin 1ste apologi kap. 65 og 67, hvor han begynder med de ord: „Hvergang vi ofrer, priser vi alle tings skaber ved hans søn Jesus Kristus og den Helligaand.“ Den hl. Irenæus, som ogsaa levede i det 2det aarhundrede, skriver: „Vorherre tog hvad der efter sin natur var brød, takkede og sagde: Dette er mit legeme. Ligesaas og kalken og sagde: Denne kalk er det nye testamente i mit blod. Gjør dette, saa ofte som I det drikker, til min ihukommelse. Og saaledes forkyndte Han det nye testaments nye offer, som kirken har modtaget fra apostlerne og ofrer til Gud i hele verden.“

(Fortsættes.)

Frugter af den frie forskning.

Dr. Marcus Dods, medlem af den skotske frikirke, har udfundet, at man kan meget vel være en helt god kristen uden at tro, at Kristus er Gud; og det har han ikke blot fremsat i sine skrifter, men endogsaa prædiket i St. Giles katedral i Edinburgh den 29de september ifjor. Desuagtet er han bleven ansat som professor i nyttestamentlig exegese ved frikirkens theologiske seminar i Edinburgh.

„Den megen lærdom gjør ham rasende.“

Ligesom pastor dr. Horn negtede Guds almagt, saaledes negter professor O. Bugge i „Luthersk ugeskrift“ nr. 12 Guds alvidenhed i en artikel om „Den kirkelige eschatologi.“

Denne bibelsterke mand hævder den anskuelse, at „profeternes indblik i fremtiden var betinget af deres forstaaelse af fortiden og nutiden.“ saa „deres opgave bestod i evnen til at udlede det fremtidige af det nærværende.“ Han hævder altsaa, at profeterne i det gl. og nye testamente kun har vidst saa meget, som de med sin forstand og sit klare historiske blik

kunde slutte sig til af det bestaaende. saa de i sin forudsigelse af begivenheder meget vel kunde tage fejl. Og denne anskuelse, siger han, „kan nu antages at være trængt igjennem til almindelig anerkjendelse.“ Men det maa da være hos de protestantiske sekter; for hos den katholske kirke har den ikke plads.

Dette er dog kun en ringe ting i sammenligning med de blasfemier, professoren fremsætter om Kristus. Han siger nemlig med rene ord, at Kristus meget vel paa ethisk neutralt felter kunde have feile meninger, ja virkelig havde det, og at i bibelen findes usande udtalelser af Ham: Vi maa tilstaa om Ham, „at hans udsagn ikke altid og paa ethvert omraade af tilværelsen er adækvate med det faktiske.“ Ja den lærde theolog mener endogsaa, „at saa maatte være tilfældet med Ham,“ Kristus maatte kunne tage fejl.

Professoren tilskriver endvidere Vorherre uvidenhed i geografi og astronomi. Det vilde være „bornert-hed“, dumhed, at mene, Han kjendte fuldstændig til disse to gjenstande. Men det smager dog skandaløst af „Verdens gang“ o. l. naar Bugge videre siger: „Tro, hvorledes det vilde have gaaet Jesus af Nazareth, om Han var bleven underkastet en prøve i oldtidens historie i lighed med den, som ved vort universitet afkræves ved den sproglig-historiske eksamen.“ Vorherre kunde ikke saameget som en norsk student! saa var Han da først en ren stympet mod en norsk professor; hvilken behagelig følelse for professor Bugge! St. Paulus sagde i I Kor. 8, 1: „Lærdom gjør opblæst;“ der maa være noget i det. Hvad angaar Frelserens kjendskab til fremtiden, saa var det „i lighed med profeternes forøvrigt“ — altsaa blot en slutning fra det bestaaende.

At denne uvidenhed, siger den lærde herre, „er kun konsekvensen af, at Han var et sandt og virkeligt menneske.“ Men hertil er jo fra kristendommens side at svare: „Ja, men Kristus var ikke blot menneske; Han var tvertimod Gud og menneske i én person, og denne hans persons-enhed udelukker uvidenhed.

Ud af denne vanskelighed klarer professoren sig ved en ny blasfemi. Det hindrer ham ikke, at man under henblik paa Guds alvidenhed og hellighed indvender: „Men naar profeterne, medens de optraadte i egenskab af saadanne, kunde løbe med limstangen, ja gjorde det, saa maa denne uvidenhed jo falde tilbage paa Gud selv, der inspirerede dem. Og Kristi guddom kunde da ikke godt tilstede, at Kristus, selv som menneske, sagde ting, Han ikke vidste besked om.“ Bugge siger nemlig, at „frihedsmomentet i historien [d. v. s. menneskenes frie handlinger] synes til en vis grad at være uberegnelig for Gud selv.“ Og stik imod Jak. 1, 17: „Lysenes fader, hos hvem der ikke er forandring eller skygge af omskiftelse,“ hævder han, at Gud „gjør erfaringer“ og ændrer sine planer og sin handlen efter disse uforudsete erfaringer. Dette finder han i skriften.

At en mand, der optræder slig overfor Gud selv, kan sige om pavedømmet, at det er „gudløshedens tendens til inkarnation“ — det er intet under. Men naar hr. O. Bugge-Aspernheim mener: „I vor tid er det vist heller ikke vanskeligt at finde navne, der kan illustrere gudløshedens tendens til inkarnation,“ da har han i sandhed ret; et af navnene ligger endog snublende nær.

Penge at tjene.

I „Duisburger Volkszeitung“ har pastor Richter indrykket følgende tilbud:

„1000 mark belønning!“

„Da „Rhein- und Ruhr-Zeitung“ endnu fremdeles stiltiende staar fast paa sin beskyldning imod jesuiterne, at nemlig disse har til grundsætning: „Hensigten helliger midlet“, saa gjenoptager jeg den afdøde jesuit-pater Rohs tilbud (med forandring af gylden til mark) og erklærer:

1) Hvis nogen forelægger det juridiske fakultet i Heidelberg eller Bonn en af en jesuit forfattet bog, i hvilken efter fakultetets dom den ryggesløse grundsætning findes, at hensigten helliger midlet — det være sagt med disse eller med ensbetydende ord, saa vil jeg paa fakultetets anvisning udbetale fremlæggeren af bogen 1000 mark.

2) Men hvem der mundtlig eller skriftlig tillægger jesuiterordenen hin ryggesløse sætning uden at have bragt beviset, han er en æresløs bagvasker.

Richter, kapellan.“

Vidnesbyrd af en norsk ikkekatholik.

En korrespondent i „Tromsø stiftstidende“ for 3dje april skriver: „Det er visselig intet afsnit af vort lands historie, som er bleven saa partisk og falskelig behandlet som reformationshistorien. Folk har af de almindelige lærebøger faaet et fuldstændig forvrænget billede af den saakaldte „kirkeforbedring“.

„Det har været almindelig troet og antaget som en urokkelig sandhed, at den lutherske reformation i Norge bragte saa megen oplysning og saa megen lærdom baade paa kirkens og skolens omraade. Men heldigvis har nu professor J. Sars i sit verk „Udsigt over den norske historie“ III b. s. 301 givet den virkelige skildring af dette forhold: „Det er overhovedet ukjendt, hvor vanskjøttet det norske kirke- og skolevæsen blev under denne konge (Kristian III., der med vold og magt paatvang det norske folk den nye tro), og hvilke uhyggelige aandelige tilstande det affødte, at man ved den saakaldte kirkeforbedring bare tænkte paa at rive ned uden at bygge noget op isteden. Fyrsternes økonomiske interesser havde allevegne en meget væsentlig andel i deres reformatoriske iver. Men ved det norske reformationsverk, saaledes som det blev drevet fra styrelsens side, synes man udelukkende at have havt disse økonomiske interesser for øie. Man afsatte de katholske biskoper og inddrog det til bispestolene og klostrene henlagte jordegods under kronen. Derved gjorde man en meget god forretning; men ikke fornøiet med de paa denne maade erhvervede rigdomme, paalagde Kristian III. sine befalingsmænd i Norge at borttage og sende ned til ham fra kirkerne og klostrene alt, hvad der havde noget værd — kalker, monstranser, klenodier, forgyldte tavler, lysestager o. s. v. Denne ordre blev saa godt efterkommet, at der senere hyppig klagedes over, at de til sakramenterne nødvendige kar manglede, og at kirkerne forfalt og blev ubrugelige, saa at almuen mangesteds hele aaret rundt

ikke hørte nogen gudstjeneste eller engang kunde faa sine børn døbt. Den negative side af „reformationsverket“: udplyndringen af den gamle kirke, blev altsaa besørget med den størst mulige grundighed. Den positive derimod: arbeidet for oplysningens fremme, lod man ligge; derved var ingen penge at tjene.“

„Om den saa meget prisede „kirkeforbedrings“ virke for skolevæsenet siger Sars:

„I den katholske tid havde der til hver af landets biskopresidenser eller domkirker været knyttet en lærd skole, i hvilken de vordende prester fik sin uddannelse, eller hvorfra de blev sendte til et fremmed universitet. En af disse skoler, nemlig den i Hamar, blev nogen tid efter reformationen helt nedlagt; de øvrige kom i den allerusleste forfatning og saa sig for en stor del berøvet sine indtægter uden at faa noget vederlag derfor. I den katholske tid havde der paahvilet hvert af de 5 domkapitler en forpligtelse til at underholde et vist antal studenter ved fremmede universiteter. Ved reformationen blev en stor del af de præbender, som havde været henlagte under disse domkapitler, og hvoraf de havde havt sin indtægt, taget fra dem for at bruges til aflønning af kongens hofbetjente eller til understøttelse for danske geistlige (lutherprædikanter) og studerende. Følgen heraf var, at kapitlerne unddrog sig sin forpligtelse til at holde studenter ved fremmede universiteter, hvilken de slet ikke eller ikke uden vanskelighed kunde opfylde.“

Kun et lidet korn.

Den yderst katholikfiendske „Bymissionæren“ fortæller følgende historie om en katholsk biskop:

„I den romerske keiser Julian den frafaldnes tid, som, endskjønt opdragen i den kristne tro, dog opbød alt for atter at udrydde kristendommen af sit rige og for at gjenoprette de gamle hedenske guders templer i forøget glans, levede den fromme biskop Martin Arethusa. Keiseren, fortørnet over, at den hedenske gudstjeneste ikke besøgtes, havde befalet, at biskopens menighed skulde med egne hænder gjenopbygge et forfaldent hedensk tempel. Hvem der vægrede sig, skulde være dødsens.

Forskrækkede over disse trusler adlød de kristne. Men da biskopen med alvorlige ord dadlede dem for deres menneskefrygt og svage tro, kastede de fleste af dem murskeen og erklærede heller at ville dø end at blive ved med templets bygning.

Yderst forbitret over denne uventede modstand ilede keiser Julian selv til stedet. Han var klog nok til at forstaa, at biskopen var sjælen i sin menighed, og at de kristnes modstand udgik fra ham, og at, hvis det lykkedes ham ved overtalelse eller trusel at overvinde denne ene mands modstand, saa vilde hele byen være vunden tilligemed ham.

Han lod som følge deraf biskopen føre for sig.

Frimodig fremtraadte Martin for keiseren og bekjendte frit og aabent, at det var foranlediget ved hans ord, at borgerne ikke adlød keiserens bud.

„Nuvel, jeg vil ikke gaa irecte med dig,“ sagde Julian; „thi jeg ærer din aand og dit pletfrie rygte.

Men for at bevare rettens skin og for at gjenoprette den keiserlige anseelse, som jo har lidt et skaar i denne by, saa tag stenen, der ligger ved dine fødder, og bær den hen til templet, saa skal du faa lov til at gaa fri herfra.“

Men Martin rørte sig ikke.

„Mit embede befaler mig at opbygge Guds rige med al flid, men ikke at bære sten til dine falske guders tempel.“

„Man siger mig, at du er en rig mand,“ fortsatte keiseren; „giv af dine penge kun saa meget som en penningens værdi, og jeg frigiver dig. Hvis ikke, saa er døden dig vis.“

„Saa dræb mig, keiser; thi jeg er i din vold. Men mine penge og mit gods tilhører min herre og konge Kristus. Hvorledes skulde jeg gjøre saa meget ondt som at stjæle det, der er hans, for at give det til dine hedenske afguder?“

„Det er kun en penning, jeg forlanger, Martin; tænk dig om. Det gjælder dit liv.“

„Det, du forlanger, o keiser, er synd, og det gjælder min salighed. Der er intet at betænke sig paa. Lad dine bøddler træde frem, jeg er beredt.“

„Nei, Martin, jeg vil frelse dig; thi jeg beundrer dit ædle mod. Hør nu mit sidste ord! Tag af den virak, min slave byder dig, det mindste korn og strø det i offerskaalen foran gudebilledet der. Betænk, det er kun et lidet korn, og viraken er min, og du kan tro derved, hvad du vil. Udfør for min skyld denne ceremoni, og du er fri og skal have lov til at prædike og lære, hvad der behager dig. Men vægrer du dig engang til, saa skal du endnu den dag idag dø en tusendfoldig død.“

„Du siger, det er kun et lidet korn, keiser? Jeg siger, dette lille korn vilde trykke mig ligesaa meget som et helt bjerg. Nei, keiser, spar din kunst og din trusel, jeg ofrer ikke til dine afguder.“

Julian skummede af raseri. Han vilde for enhver pris bryde denne mands modstand. Han befalede at afklæde ham, at bestryge ham med honning over hele legemet og saaledes, bunden til en pæl, udsætte ham for gjedehamsenes og andre insekters sviende stik. Han haabede ved denne forlængede kval at bescire martyrens standhaftighed. Forgjæves. Da den næste dags morgen brød frem, havde Martin udaandet sin sjæl. Men keiseren forlod byen med den beskjæmmende bevidsthed, at der gives noget, som er større end al verdens magt: en sand kristens tro, der dør hellere end at bryde trofastheden mod Gud, var det kun end i den ringeste ting.“

Hittebarnet.

Af F. Le Maitre.

(Efter ill. familieblad.)

(Fortsat.)

„Det ser ud til, at man har forladt det,“ sagde jeg til kaptein Bosselmann.

„Det synes virkelig saa,“ svarede han. „Men vi har jo fint veir, og jeg tror ikke, det kan skade, at

De gaar i baaden og undersøger fartøiet lidt nærmere, styrmand Wittmarsch.“

„Ørnen“ dreiede bi, vi satte baaden ud, og tre mand roede mig ombord i vraget. To af dem klatrede med mig over rælingen, medens den tredje blev staaende i baaden. Først stod vi et minut og saa os om. Paa dækket herskede den vildeste uorden. Taugverk, sønderbrudte spirer, bord og seilstumper laa overalt; storlugen stod aaben, som om besætningen endnu i sidste øieblik havde været beskjæftiget med lasten, og lige fra bougen til fokkemasten var skanseklædningen sønderslaaet. Jeg satte hænderne for munden og raabte: „Er her endnu nogen ombord?“

Intet svar; vi hørte kun vindens sagte susen i takkelagen og søens plaskende slag mod skibets side.

„Ikke en lyd, styrmand,“ sagde en af matroserne med dæmpet røst. „En tom ligkiste kan ikke være mere øde.“

Jeg gik til kahytsdøren og saa ind. I midten stod et langt bord, paa den ene side var der en rad med stole fastgjorte i dækket, paa den anden en lang, smal kiste. Paa bagbordsside saa jeg fem eller seks smaa rum. Vi steg ind; thi jeg havde til hensigt at søge efter papirer eller andre sager, der kunde bringe oplysning om skibets hjemsted; fremme ved gallionen havde vi ikke fundet noget navn, og agterspeilet laa saa dybt i vandet, at det havde været umuligt at læse det, selv om der havde været noget anbragt der. Vi havde neppe gjort et par skridt frem i kahytten, før vi hørte en svag klagelyd fra et af de smaa rum.

„Det lader til, at folkene har overgivet skuden, men glemt at tage med sig katten,“ sagde den ene af matroserne.

„Det er ingen kat, der skriger paa den maade,“ svarede den anden hurtig.

Jeg havde tydelig hørt klagelyden og forstod straks, hvad den betød. Jeg sprang frem til det lille værelse, hvorfra lyden kom, og slog døren op. Værelset var trangt, med to køier og et vindu af tykt glas ovenover den øverste. Kvindelige klædningsstykker og meget andet, som man kun finder tilsøs, naar der af kvinder ombord, laa kastede omkring, og blandt disse faldt mine øine først paa en af disse melkeflasker, med hvilke smaa børn makes. Men flasken var sønderbrudt. Da vi traadte nærmere, hørte vi atter den samme klagende lyd, og denne gang lige foran os; thi den kom fra den øverste køie. Jeg skyggede med haanden for øinene, da det skarpe lys fra vinduet næsten blændede mig, og saa nu til min skræk en livløs kvinde, der med sin høire arm trykkede ind til sig et barn, der vel kunde være ni eller ti maaneder. Først da vi bøiede os ganske nær over hende, fik vi vished for, at hun var død. Hun kunde i det høieste være fem og tyve aar gammel; hendes haar var lyst og ansigtet saa hvidt, som om det var formet i gibs. Barnet var endnu for lidet til at kunne sidde opreist; det laa paa sin moders arm og jamrede sig og udstødte nu og da den samme svage klagelyd, som vi nys hørte, og paa hvilken man merkede, at den lille stakkar allerede var aldeles udmattet ved vedholdende skrigen. Jeg tog

barnet op af køien og fandt, at det var koldt som is og aldeles gennemvaadt. Ogsaa af moderens klæder dryppede vandet; vi kom derfor paa den tanke, at de søer, der havde slaaet over dækket, havde tvunget hende til at søge ly, og at hun havde lagt sig her for at dø.

Begge matroserne brød sine hoveder med, hvorledes det kunde være gaaet til, at man havde forladt disse to stakler ensomme. Hvem kunde hun vel være, denne stakkars kvinde? O, der er mange tunge gaader tilsøs, der aldrig bliver løste. Maaske var hun kapteinens hustru, han havde maaske sat livet til under udførelsen af sine pligter uden at efterlade nogen, der brød sig om de to, der laa hans hjerte saa nær; maaske var alle gaaet tilbunds under forsøget paa at faa baadene ud — ja maaske; der var rum for mange gisninger. Et var imidlertid sikkert, kvinden var død, men barnet levede, og vi maatte tage os af det. Jeg rakte barnet, det var en gut, til en af matroserne, trak frakken af og svøbte den lille stakkar godt ind i den; han skjalv som en liden vaad fugl og skreg uophørlig, som om vor nærværelse havde tilført ham nyt liv.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Respekt (!) for Guds lns. Bortseet fra, hvorvidt det er sømmeligt at benytte en kirke til koncerter, saa er det høist rart at høre theaterudtrykkene anvendte paa den: „*Judas Makkabæus* vil forhaabentlig trække fuldt hus,“ som „*Aftenposten*“ skrev; eller som „*Morgenbladet*“ siden sagde: „*Judas Makkabæus* gaves for udsolgt hus.“ Nu ja, efter at man har kastet det ærværdigste bort — eukaristien med troen paa Kristi blivende, legemlige nærværelse — er det intet under, at kirkebygningen selv i protestantiske øine kun fortjener liden respekt.

Soulykker. Dampskib „*Italia*“ af Bergen er totalt forlist i Vestindien. En mand omkom. — Bark „*Magdalene*“ af Drammen er stødt mod et isbjerg. Mandskabet blev optaget af en passerende oceandamper. — Brig „*Phoebus*“ af Kristianssand er strandet ved den franske kyst.

227 udvandrere afgik forrige fredag med „*Angelo*.“

Storthinget bevilgede imandags enstemmig 40,000 kr. til istandsættelse af Trondhjems domkirke og 15,000 til Haakonshallen paa Bergenshus.

Dronningen er ionsdags efter nogenlunde overstaaet sygdom afreist til Stockholm.

Udenlandske efterretninger.

St. Ansgars kirke, den danske missions hovedkirke, der hidtil kun havde almindeligt rudeglas i sine 10 vinduer, er nu bleven udstyret med 10 glasmalerier isteden. Midt i hvert af de nye vinduer er en medaillon med brystbilledet af en helgen.

To erkebiskoper er afgaaede ved døden i denne tid. Den ene er Salzburgs tyrsterkebisp, dr. Eder af benediktinerordenen, som døde 72 aar gammel. Det mest fremragende træk i hans karakter var en god-

gjørenhed, som ingen grænser kjendte. Natten til den 26de mars døde Milwaukees erkebiskop, Heisz. Han var født i Bayern i 1818 og var en ligesaa lærd som from prælat.

Kapucinerne i moderklosteret paa Piazza Barberini i Rom er udviste.

De „**uvidende**“ munke er ikke saa uvidende endda. En italiensk munk har i den seneste tid opfundet en maade at fabrikere orgelpiber af papir.

Et frodigt liv udfolder catholicismen i Holland. I 1853 fandtes der 711 ordensmænd i 88 huse og 1943 søstre i 109 huse, i 1887 var tallet steget til 2572 mænd i 144 huse og 8350 søstre i 453 huse. De katolske hospitaler, waisenhouse og andre forsørgelsesanstalter var fra 93 stegne til 233. Der er bygget 416 nye kirker og restaureret 136.

Den 19de alm. franske **katholikkforsamling** vil blive afholdt i Paris den 6te—10de mai. Iaar vil desuden München blive mødestedet for Tysklands katolikker. De forenede staters „farvede“ vil holde sin 2den kongres i Cincinnati 8de juli.

Irlænderne agter at reise sig en nationalkirke i Rom til st. Patricks ære.

Da **gjendøberne** i forrige uge holdt massedaab i Springfield (Ohio), styrtede broen sammen med en mængde tilskuere. 15 dræbtes, over 100 saaredes.

Erlig fortjent. I Edgerton i Kansas har mandfolkene ladet sig distancere af kvinderne saa vidt, at en kvinde er borgermester, en anden dommer; ligeledes bestaar kommuneraadet og politiet af kvinder. Det er dog vist tildels en dagbladsk and.

Saint-Saëns, den forsvundne komponist, opholder sig paa de kanariske øer.

3 kvinder blev **overkjorte** af toget i forrige uge ved Lovestowft og dræbte.

Mytteri fandt sted blandt 230 kulier, der med en tysk damper skulde fra Amoy til Delhi. Underveis vilde nemlig kulierne sættes i land, og da kapteinen afslog det, greb de til trusler; men besætningen nedskjød 13. Derefter arresteredes 27.

Firdobbelt mord er begaaet i Macon, idet en mand druknede sine tre børn og ihjelslog sin kone; derefter forsøgte han selvmord.

Windthorsts yndlingsønske, at faa bygget en værdig Maria-kirke i Hannover, er opfyldt. Kirken, som indviedes forleden og er en frugt af frivillige gaver, staar som et talende vidnesbyrd om de tyske katolikkers taknemmelighed mod sin mangeaarige, utrættelige forsvarer.

Berlin tæller nu 1,534,000 indbyggere.

Oplindelse. I Danmark er konstrueret en skrue i lighed med dampskibsskruen, men som virker i luften og driver fartøier frem selv i vindstille, ja imod vinden.

Verdensudstillingens afholdelse i Chikago er nu vedtagen af begge kamre.

Soulykke. Damperen „*Bilcae*“ er sunken i Nordseen. 15 mand af besætningen druknede.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uophørlig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.